

BERT VISSCHER

Dat wordt nooit wat

Mijn stuiterende beginjaren op het podium

Uitgeverij Brandt
Amsterdam 2021

Voor Pien en Mink

Copyright © Bert Visscher 2021

Foto's omslag: archief Bert Visscher en Maarten van der Wal

Foto's binnenwerk: archief Bert Visscher

Omslag: Moker Ontwerp

Typografie: Zeno

NUR 301

ISBN 978 94 93095 55 7

Inhoud

Waar ging het al mis? 7

Gewoon proberen, Visscher 13

Eén voor allen... 19

Meeltrageik 25

Amsterdam en daarna de wereld 33

Deurstreuning 39

Zwaar geschut in Noord-Holland 45

De reuzen van Raalte 51

Niets aan de hand, mensen 57

Sloopbedrijf Sjoukje 63

Alaaffff!!!! 71

Weer die Duitsers 79

Leden van de Staten Generaal 87

En wie zijn jullie? 95

My kingdom for a Douglas 103

Op de kansel 111

Gezweef in Utrecht 117

Rotterdam in de hens 123

Doe het nou niet 129

Roosendaalse shoarma 137

De dierenvriend 143

Brommers kiekn 151

Ach, achteraf 157

Waar ging het al mis?

Ik heb wel eens aan mijn moeder gevraagd of ik een mooie baby was. Ze gaf dan altijd het veilige antwoord: 'Jij was een drukke baby.' Als ik nu mijn oude babyfoto's zie snap ik wel dat mijn moeder toen simpelweg niet de waarheid kon zeggen, maar ze wilde ook niet liegen. Visschertje wás ook druk, had maar weinig slaap nodig en eiste meteen bij het wakker worden alle aandacht op. Volgens mijn vader niet door te janken, maar door een concert te geven met alle instrumentjes en pieppoppetjes die in de buurt lagen. Begeleid door dansjes en liedteksten als lalala tot dadada. Liedjes die overigens regelmatig werden begeleid door pa op de gitaar. Heel vaak de Beatles, naast de wasmachine in het bijkeukentje. 'I love you yeah yeah yeah.' Mijn broer met stokjes op pannendecksels en vader en ik op gitaar. De mijne trouwens zonder snaren: de familie had al vrij snel door dat ik het niet moest hebben van instrumenten. Maar alsof was ook leuk.

En natuurlijk moesten muziek en zelfbedachte toneelstukjes tot in den treure worden getoond aan de visite.

De bijkeuken was maar oefenruimte, het echte werk was in de voorkamer. Met de lichtblauwe schemerlamp als eerste spot op het smoelwerk van de acteur in spe. Tussen de salontafel en de kooi met parkiet Dopie. Die zijn we overigens kwijtgeraakt tijdens een ruzie met broerlief over wie mocht drummen. Kooi flikkerde om, buitendeur stond open en Dopie dacht: Ik word gek van die gasten. Nooit meer gezien.

Van zolder haalde ik hoeden, jurken en brillen om ver-

volgens aan een onsamenhangend relaas te beginnen dat na veertien keer opnieuw opkomen steevast werd onderbroken door mijn vader. Gebak en cassis waren de toverwoorden om mij te stoppen. Korte buiging en als een speer op de slagroom af.

Maar ooms en tantes hadden gelachen en geapplaudiseerd, en dat gaf een fantastisch gevoel. Vaak ging ik in m'n slaapkamertje gewoon door, met het bed als podium en mijn pluchen vriendjes Nekkie de Giraffe en Ziezo de Zebra als mijn trouwe publiek.

Man, ik was ongeveer tien en wist toen al zeker dat optreden mijn favoriete hobby zou worden.

De woonkamer werd al snel een te klein podium; ik was toe aan een heuse toernee langs buurvrouw en vriendjes in de straat. Mijn moeder deed een Mars in m'n rugzakje en hop, daar gingen de korte beentjes.

Het was welliswaar nog geen vijftig meter, maar ik had ooit in een boek over nomaden gelezen dat je geen enkele reis moest beginnen zonder rantsoen.

Belangrijk was dat je zuinig omging met je voedsel. Verdelen over de etappes. Maar door onrust en haast zat aan het einde van ons tuinpad m'n waffeltje al onder de chocolade. Geduld zou ook later nooit mijn beste eigenschap worden.

Druk, druk en altijd verder willen.

Diezelfde onrust zorgde ervoor dat ik een deel van de lagere school op de gang heb doorgebracht. Wie had in godsnaam ooit bedacht dat je in de klas op je stoel moest blijven zitten? Als ik iemand in de klas iets wilde vertellen, sjouwde ik daar even naartoe. Stukje gezelligheid.

Achteraf zeer terecht werd ik tijdens maandelijks toneelstukjes in de gymzaal een beetje achteraan op het podium gezet, hetgeen uiteindelijk zinloos bleek. Ondanks alle regie van de meester vloog ik binnen een minuut door de hele groep en was er aan het verhaal geen touw meer

vast te knopen. Mij ging het om gas geven en tempo maken. Niet de boel laten inkakken.

Wil overigens nog wel even met trots melden dat over mijn vertolking van Malle Pietje, eigenaar van een rommelwinkeltje in de populaire tv-serie *Swiebertje*, nog maanden werd nagepraat. Een typetje dat ik ook op het schoolplein tot vervelens toe aan iedereen liet zien.

Om de gelijkenis perfect te laten zijn rookte ik tijdens de eerste versie in de gymhal een echte sigaar. Net als Pietje een stompje van een bolknak. Per ongeluk inhalerend. Bij het slotapplaus van alle ouders zwaaide ik al op m'n poten, om vervolgens scheel en bleek met de fiets over de rand van de zandbak te sodemieteren. Alles voor de kunst.

Op de middelbare school sloot ik me meteen aan bij het schoolcabaret en begon ik zelf teksten te schrijven. Vaak veel te hoogdravend, maar logisch voor een puber die de wereld wilde verbeteren. Je zong in je lange parka dan ook over dingen waar je geen kloden verstand van had. 'Koop louter melk van onderdrukte Nepalese sjerpa's!'

Maar bij de schoolclub kreeg ik wel steeds meer ruimte om dat te doen wat ik het liefst deed: mensen onbedaarlijk laten lachen. Engagement bleek niet aan mij besteed. Ik wilde mensen vrolijk maken, de boel op z'n kop zetten.

Door de intrede van nieuwe hobby's als cafébezoek, vriendinnen, hockeyfeesten, zeilen en vakanties zonder ouders, kreeg mijn ambitie weliswaar een kleine deuk, maar het podium bleef onweerstaanbaar. Altijd aandacht, altijd verder willen en nieuwsgierig zijn naar wat er nog komt. Jacques Brel zong al: 'Voor wie wacht komt alles te laat.'

En zo werd tijdens mijn studie op de Pedagogische Academie cabaretgroep Filter opgericht. Hier en daar een kleine voorstelling, met wel als klap op de vuurpijl het

winnen van de persoonlijkheidsprijs op het befaamde Camerettenfestival in 1981.

Had het winnen van die prijs de opmaat naar bekendheid en meer voorstellingen kunnen zijn voor onze groep? Misschien wel, maar zeker weten zullen we het nooit. We durfden niet. Toch te veel gehecht aan vaste banen en studie. En niemand beloofde ons dat het allemaal goed zou komen. Na een aantal prachtige en soms beschonken jaren gingen we allemaal onze eigen weg.

Ik belandde een aantal maanden als leraar voor de klas, maar bleef te onrustig om serieus en gemotiveerd de kids goed voorbereid de wereld in te sturen. Hoe aardig die gastjes dan ook waren. Ik wilde niets liever dan de planken weer op. Dan maar in m'n eentje en kijken hoever ik zou komen. Gaan Vis, gewoon gaan.

Mars in de rugzak, volhouden en telkens weer opstaan als je op je smoel gaat.

Maar in ieder geval later niet hoeven zeggen: 'Had ik het maar geprobeerd.'

Gewoon proberen, Visscher

De volgende verhalen nemen u mee naar mijn eerste onzekere pogingen om als solist het land te veroveren met een theaterstijl die ik zelf tot op heden nog steeds niet goed kan beschrijven.

Een soort mix van cabaret en volslagen gekte misschien?

De weg omhoog was een bizarre en vaak krankzinnige theaterroute langs kroegen, jongerenhonken, studentenholen, huwelijksfeesten, gevangenissen waar men eigenlijk gehoopt had op lekkere wijven, aula's vol brugklastuig en andere ruimtes waar in die tijd niemand zat te wachten op een optreden van een mafkees uit Groningen.

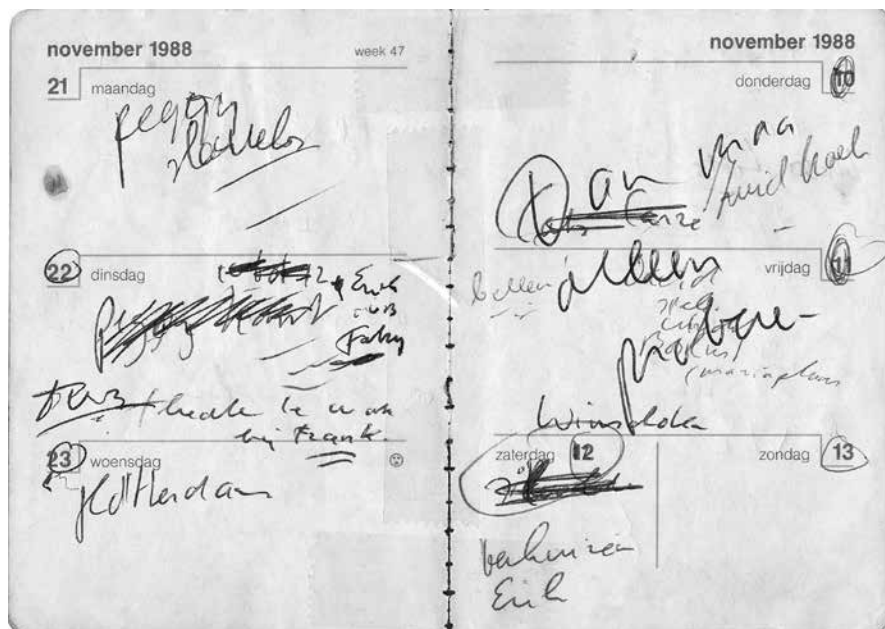
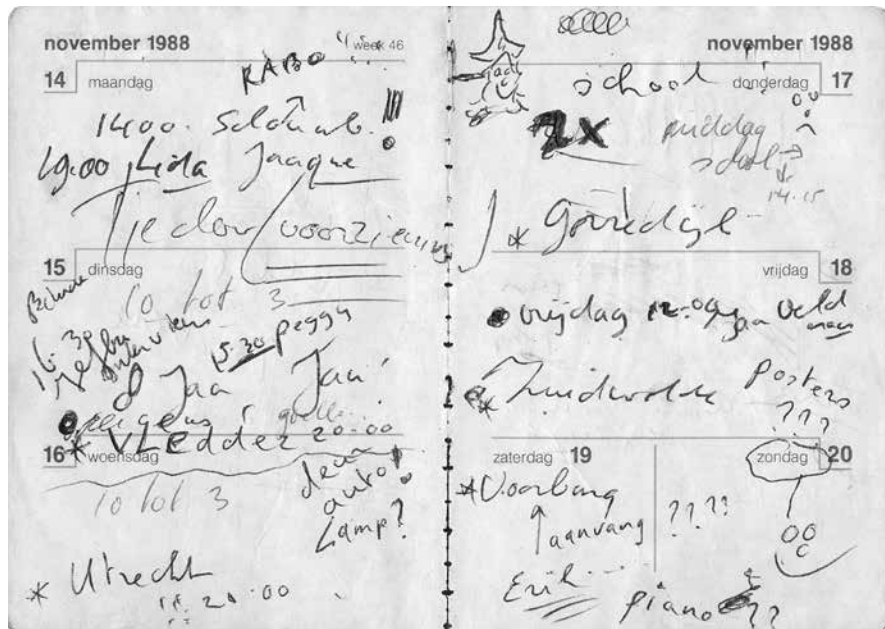
Die route begon zo begin jaren tachtig en leek oneindig lang te duren.

God prijze de culturele commissies van Gorredijk tot Bovenkarspel, de cipers, de leraren drama en de vermoeide sociaal jongerenwerkers. Zij die het aandurfd en om Visscher te boeken en als een soort dorpsgek voor de leeuwen te gooien.

Bij voorbaat verloren gevechten tegen overvliegende lunchpakketten, bierglazen en tropische fruitsoorten. Volledig zinloze voorstellingen.

Goddank was er in die jaren altijd de steun van mijn trouwe technici Wim en zijn opvolger Daan, die me beiden telkens weer opbeurden door me een schop onder m'n hol te geven. 'Niet zeiken, spelen!'

Wim, ook nog even mijn impresario, ging na twee jaar

de kunst in en heeft het later maar mooi tot directeur van het Rijksmuseum geschopt. En toen kwam Daan, die maar liefst zeventien jaar met me mee is gereisd. Hij was erbij van zaal 'Klotenrok' tot Carré en is daarna als theaterdirecteur ook prima terechtgekomen.

Met z'n tweeën de klappen opvangen maakte in die tijd alles iets draaglijker. Allemachtig, je zou het maar in je eentje hebben moeten doen. Gelukkig waakt tot op heden vriend en impresario Eric over me. Dat heb ik nodig.

Die angst voor eenzaamheid doet me altijd denken aan een koude januaridag ergens in de jaren tachtig. Een dag die voor een zekere clown Koko niet eenzamer kon worden.

We waren al vroeg in het theatertje en ik besloot even te gaan kijken in de kleine zaal naast ons, waar die middag een kindervoorstelling speelde. Clowntje Koko dus.

Ik glipte stiekem naar binnen en kwam terecht in één grote loopgravenoorlog.

Appelsapkartonnetjes zweefden door de lucht, muesli-koeken vlogen als werpsterren richting toneel en het regende drop op het podium.

Geen houden meer aan.

Begeleidende moeders en een totaal overspannen juf hadden de strijd op alle fronten verloren.

'Als jullie nu niet stil zijn dan komt clown Koko niet,' probeerde de medewerkster van het theater.

'Nog één Appelsientje op het podium en de clown gaat niet door!'

Ik kon alleen maar denken aan de gemoedstoestand van clowntje Koko, die met z'n sapperdeflapschoenen in doodsangst stond te wachten in de coulissen. Met maar één gedachte: Ik wil naar huis, ik wil dood.

En ik kon mij helemaal verplaatsen in de bange man met de rode neus en de spuitbloem op z'n revers. Zelf ben ik in die jaren ook duizend keer gestorven en heb vaak als

verstokte ongelovige tot onze lieve Heer gebeden: 'Haal me hier weg, laat me opstijgen of over het IJsselmeer naar huis sjouwen. Help!'

De voorstelling van Koko ging helaas niet door. Kinderen waren niet meer te houden.

Ik heb nog nooit een clown zo treurig en verslagen met z'n koffertje naar de bushalte zien lopen. Niemand om 'm op te vangen. Waarschijnlijk thuis meteen aan de fles.

En zo liggen er liters angstzweet in het land. Zweet van Visscher, Koko en al diegenen die zich voor het eerst trillend op de planken waagden.

Voor de één is er later de teleurstelling, of misschien wel de opluchting, van het nooit gehaald hebben. Voor de ander is de luxe ontstaan te mogen spelen voor een publiek dat uit eigen wil naar de voorstelling komt.

Ik zou liegen als ik zou zeggen dat ik achteraf blij ben met die beginjaren. Goed, het heeft me gevormd en gehard, en de gebraden kippen vliegen natuurlijk niet zonder slag of stoot je muil in, maar ik had die periode graag overgeslagen.

Godzijdank heb ik deze bijzondere tropenjaren doorstaan. En achteraf is natuurlijk alles romantisch.

Welnu, ik neem u mee naar een paar van deze gedenkwaardige voorstellingen.

Avonden die desastreus verliepen of avonden met gebeurtenissen waarbij het aankwam op improvisatie en zo snel mogelijk wegrennen.

Vergeeft u mij als ik alle plaatsnamen en data niet exact meer weet. Ik heb het moeten doen met herinneringen, korte dagboekantekeningen en krabbels in oude agenda's uit die tijd. En die zijn niet meer goed te ontrafelen.

Sorry ook voor het niet correct spellen van de dialecten. Ik heb ze niet laten verbeteren. Ze zitten nou eenmaal al jaren zo in mijn hoofd.

En ach, wie weet was u wel aanwezig bij een van mijn vroegere exercities. Leuk, wederom welkom.

Nu krijgt u me echter niet meer verplicht opgedrongen tijdens de borrel of na het toetje. U koopt bewust een kaartje voor Bert Visscher en u krijgt dan ook Bert Visscher. Klaar voor iedere arena. Beetje gezond gespannen, maar nooit meer met angst en altijd bereid er vol voor te gaan. Samen met het publiek de tent afbreken en er een groot feest van maken. Heerlijk.

En ach, Koko... Zou Koko het hebben gehaald? Mag toch hopen dat hij niet nog steeds ergens in het land ballonnen staat te vouwen in een regen van M&M's en dropvetters. Zet 'm op, grote vriend. Haal de bloemen uit je mouwen en sloop ze!

Eén voor allen...

Daan

Iedereen raakt wel eens verzeild in situaties waarbij je denkt: Wat doe ik hier, hoe heeft het zover kunnen komen en vooral waarom, in godsnaam waarom

Op naar Zevenaar. De Bommersheuf. Toen al een fijn theatertje. Je werd er helemaal vertroeteld met plakkie cake, kopje thee en honing voor de keel.

Ik speel graag in streektheaters. De sfeer is ongedwongen en ietwat kneuterig. Geen poeha of arrogantie.

Hardenberg heeft ook zo'n theater. Zo kregen we na de voorstelling in het toen nog niet verbouwde theatertje na iedere voorstelling van het beheerdersechtpaar een paar gekookte eieren mee voor de terugweg. Het publiek bleef in de pauze in de zaal zitten met hun zelf meegenomen thermoskannetje koffie. Gezellig.

Maar zelfs op plekken waar je met liefde speelt willen moedeloosheid en intens verdriet wel eens toeslaan. Zo ook in Zevenaar.

Mijn opkomst van dat programma was vanuit de zaal. Als een soort musketier met grote snor, witte panty, grote hoed met veren en stokpaard stormde ik door het publiek richting podium om na een sierlijke aanloop het toneel op te springen.

Veel van mijn littekens heb ik opgelopen tijdens dit soort enthousiaste sprongen en beklimmingen.

Dit gaf die dag echter een probleem. Ik kon nergens ongezien staan wachten in de zaal en er waren aan de zijkant ook geen deuren of publieksingangen waardoor ik een on-